Aangesloten bij de NBvV, afdelingscode A39, KvK Almere 4006.1108, IBAN: NL05INGB0005339101, EVvV Almere

Nieuwsbrief maart 2020

Colofon:

Bestuur:
Henk Adriani – voorzitter
06-41674867
evvv.almere@gmail.com

Rob Kristel – interim-secretaris
036-5360308 / 06-46140291
robkristel@kpnmail.nl

Ad Oomen – penningmeester / ledenadministratie
036-5316313 / 06-21847276
a.oomen@chello.nl

Rob Kristel – TZ-commissaris/ TT-secretaris
036-5360308 / 0646140291
robkristel@kpnmail.nl

Henk van Hulst – materiaalcommissaris
06-53686672
materiaal@vogelverenigingalmere.nl

Henk v.d. Brug – ringencommissaris
036-8447904 / 06-14678193
hjvdbrug28@hotmail.com

Inhoud:

Commissies pag. 2
Voorwoord van de voorzitter pag. 2
Van de penningmeester pag. 3
Van de secretaris pag. 4
Algemene ledenvergadering pag. 4
Bijeenkomsten & activiteiten pag. 5
Eieren rapen, deel 2 pag. 6
De boswachter waarschuwt pag. 8
Goudvink is vogel van het jaar pag. 10
22 Soorten vogels verdwenen pag. 10
Waar blijven die mooie vogels? Pag. 14

Kopij inzenden naar:
redactie.evvv@gmail.com

Commissies:

TT-commissie:
Het bestuur, Edwin Mous en Wim Veldhuis

Webmaster:
Henk van Hulst
06-53686672
materiaal@vogelverenigingalmere.nl

Redactie:
redactie.evvv@gmail.com

Eindredactie:
Het bestuur

Leden van Verdiensten:
Edwin Mous
Piet Stigter

Beste Vogelvrienden,

Het broedseizoen is alweer voor velen van ons in volle gang. Een jaarlijks terugkerend hoogtepunt. Helaas vrees ik dat het dit jaar wordt overschaduwd door het Coronavirus, wat ons allen in de greep houdt.

Ook wij als vereniging nemen passende maatregelen om de verspreiding van het virus te voorkomen. Zo heeft het bestuur besloten om de komende Algemene Ledenvergadering van 25 maart op te schorten.

Wij zullen u op de hoogte brengen over een nieuwe datum via de mail. Dit in afwachting alle ontwikkelingen.

Rest mij nog jullie allemaal het beste te wensen en hoop ik jullie over enige weken weer in goede gezondheid te ontmoeten.

Henk Adriani, voorzitter

Advertentie

Van de penningmeester

In de vorige nieuwsbrief van december werd u verzocht de contributie voor het jaar 2020 over te maken.
Ook op mijn email aan alle leden van 5 januari jl. werd u gevraagd de contributie te betalen.
Helaas was de response maar gering.
Derhalve zijn op 6 maart jl. degenen, die nog niet betaald hadden, persoonlijk via email er aan herinnerd dat de contributie 2020 nog niet was voldaan.

Waarschijnlijk is niet door iedereen begrepen wat hiervan de bedoeling was, aangezien de contributie maar mondjesmaat ontvangen wordt.

Op het financiële overzicht, die bij deze email gevoegd was, stond precies beschreven wat u verschuldigd bent c.q. was.

U wordt verzocht, indien u nog *niet* betaald heeft, het voor u geldende bedrag over te maken op bankrekening: **NL05 INGB 0005339101**
t.n.v. Eerste Vereniging van Vogelvrienden

Ik reken op uw medewerking.

De penningmeester

advertentie:

Dieren- en Vogelhandel Rob van Hazendonk B.V.

1e Tieflaarsestraat 19 – 4182 PC Neerijnen

Telefoon: 0345-569374
Fax: 0345-569137
Mobiel 1: 06 – 54280152
Mobiel 2: 06 – 50252215

e-mail: robvanhazendonk@planet.nl
Website: **www.robvanhazendonk.nl**

Van de (waarnemend) secretaris

Op 22 januari was de eerste bijeenkomst van het jaar. Aangezien we al 3 weken in het nieuwe jaar waren, werden de beste wensen enzo maar overgeslagen; wel trakteerde de penningmeester op koffie en wat erbij. Al snel kreeg spreker van dienst Rob het woord en liet aan de hand van plaatjes zien welke onkruiden we zoal aan onze vogels kunnen geven. De discussie maakte dat de lezing rond half tien werd beëindigd. Na afloop werd er nog flink nagezeten om de aankomende kweekperiode voor te beschouwen; "Hoeveel koppels ga je kweken, welke soorten of kleuren" enzovoort. Al met al een gezellige avond.

Algemene Ledenvergadering

Woensdagavond 25 maart was de Ledenvergadering gepland. Deze gaat ***niet door*** vanwege de Corona-uitbraak. Zodra de ontwikkelingen zo zijn dat we weer een vergadering kunnen houden, hoort u zo spoedig mogelijk van ons.

De Ledenvergadering is voor goedkeuring van de jaarrekening; het verslag van het secretariaat; beleid van het bestuur. De bestuursverkiezingen zijn de belangrijkste punten van deze vergadering. Het moment om uw stem te laten horen en aan te geven of het bestuur de juiste koers vaart. Tegen de tijd van de nieuwe datum krijgt u de stukken per mail toegestuurd.

advertentie

Bijeenkomsten en activiteiten 2020

- **Woensdag 22 april** – Ledencontactavond

- **Woensdag 27 mei** – Ledencontactavond
  – *bespreking kweekresultaten*

- **Woensdag 24 juni** – Ledencontactavond

- **Woensdag 23 september** – Vogelbeurs
  Vrije toegang voor iedereen
  Inbreng vanaf 19:30 uur

- **Woensdag 28 oktober** – Algemene Ledenvergadering
  – *Beleid en begroting 2021*
  – *Sluiting inschrijving TT*

- **Woensdag 25 november** – Ledencontactavond
  – lezing de heer A. Midergeroet

- **12 tot en met 14 november** – 11e Open Almeerse Vogeltentoonstelling

De ledencontactavonden worden gehouden op de Markerkant 10-50 en beginnen om 20:00 uur

advertentie:

Trimsalon de Boerderij

Voor elke hond van klein tot groot

DHR J.D. BULTJE

GEDIPLOMEERD HONDENTRIMMER

POULENCSTRAAT 19 – 1323 GK ALMERE – TEL: 06-38754639

Eieren rapen, deel 2

Doen of niet doen is de vraag | 'Nieuwe' bevindingen.

Een vraag die ik al vaker heb proberen te beantwoorden. Vaak kwam ik tot de conclusie, dat hier nog veel onderzoek na gedaan moet worden. Waarom komen de jongen wel samen groot in de natuur. Ook daar worden de eieren per dag gelegd. Niet alle vogels wachten met het gaan broeden tot het vierde ei is gelegd. In de natuur gaat het ook goed zonder het ingrijpen van menselijke hand. Dan zou het bij onze vogels in een beschermd milieu ook goed moeten kunnen gaan zonder in te grijpen door het rapen van de eieren. Zowel in mijn boek als in een aantal artikelen heb ik aangegeven in het verleden dat het mannelijke geslachtshormoon testosteron hier wel eens een belangrijke rol in zou kunnen spelen.

Bij onderzoek bij kanaries, door de Rockefeller University, zijn hier de eerste bevindingen bekend geworden. De universiteit beschikt over een eigen collectie Belgische Waterslagers om onderzoek mee te doen. Ja, bij kanaries zullen jullie zeggen. Maar hoe zit dat bij andere vogels, bijvoorbeeld bij de Amerikaanse Sijzen. Niet veel anders. Het functioneren van het medische gestel bij vogels is nagenoeg gelijk. Natuurlijk zijn er verschillen aan te geven met betrekking tot de invloeden van het milieu waarin ze leven. Bijvoorbeeld wat ze eten. Maar het primaire medisch functioneren is gelijk. In dit geval de invloed van testosteron op de driften van een vogel.

Maar nu het onderzoek.
De onderzoekers nemen aan dat testosteron hier invloed op heeft. Zeker zijn ze er nog niet van. Wat men wil onderzoeken is het volgende; het popje geeft aan de achtereenvolgens gelegde eieren steeds meer testosteron mee aan het ei. Dit blijkt uit het gegeven dat een niet bevrucht ei door het mannetje, ook testosteron bevat. Het testosteron bevindt zich in de eidooier en komt niet via het sperma van de man in het ei. Van veel vogels is bekend dat de jongen niet tegelijk uitkomen. Hoe later het jong, ten opzicht van het eerst uitgekomen, uit het ei komt des te meer testosteron het jong mee gekregen heeft. Het popje weet dat de jongen niet allemaal tegelijk uitkomen en heeft daar deze maatregel tegen genomen. Dit is een natuurlijk gedrag van de vogel.

In de natuur werkt het ook zo. Als wij de eieren rapen omdat we dachten dat we dan kunnen bewerkstellen dat de eieren tegelijk uitkomen en we geen achterblijvers meer hebben, is dat een verkeerde gedachte. Als we de eieren na het rapen terug leggen onder het popje, heeft de pop al vier dagen gebroed op de kunsteieren. De kans is groot dat het popje de 13 of 14 dagen broedcyclus vier of vijf dagen voor het uitkomen afbreekt. Hier is nog te weinig onderzoek naar gedaan om dit als vaststaand feit te stellen. Komen de jongen wel uit, tegelijk, dan zijn de jongen met de minste testosteron in het nadeel. Zij groeien minder snel dan de vogels met meer testosteron en zullen het niet redden. Wat we wilden voorkomen, namelijk geen achterblijvers, veroorzaken we nu weer, maar nu bij de andere vogels.

Kenmerken van testosteron zijn:
– het verhoogt de groeisnelheid
– het verhoogt het voedselbedelgedrag
– het verhoogt de agressiviteit

Met een zeer fijne injectienaald hebben de onderzoekers de eerste eieren van een groot aantal legsels geïnjecteerd met testosteron. Uit een groot aantal proeven blijkt dat de met testosteron geïnjecteerde eieren andere vogels voortbrengen dan uit de controle vogels die alleen met een natuurlijk middel waren geïnjecteerd. Als de eieren met testosteron en zonder testosteron gelijktijdig geboren worden, blijken de jongen uit de met testosteron geïnjecteerde eieren een duidelijke voorsprong te hebben. Ze hebben de bovengenoemde kenmerken van de gevolgen van testosteron, groeien sneller, bedelen meer voor voer bij de ouders en zijn agressiever in de strijd met de andere jongen om te overleven.

De natuur zit slim in elkaar. Alleen weten wij nog niet altijd hoe slim of vernuftig alles in elkaar zit. Gelukkig wordt er hoe langer hoe meer onderzoek gedaan op dit gebied. Soms vraag ik mij wel eens af of dit onderzoeken of laten onderzoeken niet meer ter hand genomen moet worden door de Nederlandse Vogel Bonden en andere clubs die zich bezig houden met vogels. Onderzoek kost veel geld en dat is vaak het probleem. Zouden we samen niet meer kunnen bereiken op dit gebied. Samen staan we sterker, ook in deze. Voor de kwekers zelf vind ik dat we meer aandacht moeten hebben voor deze achtergronden van onze hobby. Het is ten slotte in het voordeel van de kweekresultaten en op langere termijn zeker in het voordeel van het vogelbestand. Vogels uit de natuur halen zit er niet meer in, hoe men daar over ook denkt. Wij zullen ons ook veel meer moeten beseffen dat wij op langere termijn ook een taak hebben in het in stand houden van de soorten in een beschermd milieu. Waarschijnlijk zullen we zelfs een rol gaan spelen in het in stand houden van bepaalde soorten in de natuur. Hoe dan ook, wij dragen de verantwoording over de beesten die wij in onze hokken hebben. Dus moeten we er voor zorgen dat we het zo goed mogelijk doen met de vogels die wij hebben.

Door A. Lemmens.

Boswachter waarschuwt: 'Je huiskat richt een ware slachting aan in de natuur'

BERGEN OP ZOOM/BREDA

Volgens boswachter Eric de Jonge van het Brabants Landschap zorgen katten voor flinke overlast in de natuur. Hij spreekt over 'een ware slachting' onder jonge vogels in het broedseizoen. Hij roept katteneigenaren op om elke huiskat een belletje om te binden en ze vooral 's nachts binnen te houden. Vorige week was de Jonge nog bij vrienden in recreatiegebied De Duintjes, tussen Bergen op Zoom en Woensdrecht. Ze vertelden hem dat hun kat vooral aan het jagen was op jonge konijntjes. De boswachter vertelt dat wilde dieren natuurlijk gedrag vertonen. Ze jagen alleen op wat ze nodig hebben en sparen daarna hun krachten als ze volgegeten zijn.

Maar dat is niet het geval bij inheemse gehouden huiskatten. "Die katten krijgen genoeg te eten van hun baasjes en jagen vooral vanuit instinct. Het gevolg is dat ze eindeloos doorjagen, omdat ze hun prooi niet opeten."

In het verleden deed de boswachter onderzoek op landgoed Vrederust bij Bergen op Zoom. Het Brabants Landschap plaatste camera's om vooral de jacht van boommarters te kunnen volgen. Tot schrik van de onderzoekers zagen ze meer dan tien keer per nacht katten op de camera's. "Dat was verontrustend. Het wordt op die manier wel erg moeilijk voor jonge vogels om op te groeien in dat gebied." Via sociale media probeert De Jonge het bewustzijn te vergroten. Hij roept kattenbezitters op om hun huisdier een belletje om te doen. Maar ook om de dieren vooral in de nacht binnen te houden. Hij plaatste een filmpje van een kat met een net gevangen eekhoorn in zijn bek. "Ik las recent ook een onderzoek van de Amerikaanse ecoloog Pete Marra. Hij onderstreept dat katten een drama kunnen zijn voor complete vogelpopulaties." De Jonge geeft als advies om je kat vooral goed bij je te houden: "Als je een kat hebt; voer hem dan niet alleen. Ik laat mijn hond ook niet de hele nacht door Bergen op Zoom lopen. We moeten onze katten in Nederland niet langer zien als een half wild roofdier dat wij af en toe mogen vertroetelen. Het is een huisdier waar je als eigenaar verantwoordelijk voor bent."

Het internet staat vol met snoezige kattenfilmpjes van poezenfans. Wordt de boswachter niet bedolven onder haatmail naar aanleiding van zijn boodschap? "Soms wel ja, maar ik krijg ook eerlijke reacties. Iemand plaatste een foto onder mijn bericht met daarop vijf dode roodborstjes. Het resultaat van een dag jagen van zijn kat."

Marieke Dijksman van Vogelbescherming Nederland is het niet helemaal eens met de boswachter. "Als het over dit onderwerp gaat, worden vaak buitenlandse onderzoeken gebruikt om de ernst van de situatie te schetsen. Er is nog geen sluitend Nederlands onderzoek gedaan." Toch tipt de woordvoerder om tuinen veilig te maken voor vogels. Door dichte struiken in de tuin te plaatsen kunnen vogels en andere kleine dieren goed vluchten voor katten. Maar ook adviseert ze boomgordels tegen poezen te plaatsen als er voederbakjes of nestkastjes in de boom hangen.

Veel kattenbaasjes zijn bang dat hun kat zichzelf ophangt aan een halsband. Dierenarts Dino Dedic ziet ook regelmatig katten met gebroken pootjes of verstikkingsverschijnselen door de halsbandjes binnenkomen in het Dierenziekenhuis Breda. Dit is volgens hem makkelijk op te lossen met een veiligheidsclip. Een halsbandje dat meteen losschiet op het moment dat er te veel druk op komt. “Een voordeel is dat je aan een halsband vaak kunt zien dat een kat een eigenaar heeft en niet is verwilderd of zwerft.”

Het totaal aantal huiskatten in Nederland bedraagt circa 3-4 miljoen stuks.

bron: bndestem.nl

Advertentie:

Sipkema Installatiebedrijf

voor alle loodgieters-, verwarmings- en
onderhoudswerkzaamheden

Stefan Sipkema

Tartinistraat 5, 1323 AR Almere
Telefoon: 036 844 37 11
Mobiel: 06 296 07 808

mail: contact@sipkemainstallatiebedrijf.nl
website: www.sipkemainstallatiebedrijf.nl

Goudvink is vogel van het jaar in Vlaanderen.

De vogel van het jaar is de goudvink, meldt Vogelbescherming Vlaanderen. Op de tweede plaats staat de hop en op de derde plaats de bonte specht. Tijdens de periode 2000-2002 werd de populatie goudvinken in Vlaanderen geschat op slechts 150-280 broedparen, hoewel het inventariseren van deze soort niet zo evident is. De vogels leven tijdens de broedperiode immers zeer teruggetrokken waardoor een goede terrein- en soortkennis noodzakelijk zijn om hen op te sporen. In gebieden met lage dichtheden is de kans groot om een aantal broedparen te missen. In de meest recente Vlaamse rode lijst van broedvogels, staat de goudvink in de categorie "bijna in gevaar". Dat komt door haar kleine populatiegrootte. Goudvinken zijn relatief grote, plompe en zeer compacte vinken met een zogenoemde 'stierennek'. Waar de naam stierennek vandaan komt, is min of meer vanzelfsprekend: het lijkt alsof deze vink geen hals heeft. De Engelse benaming verwijst daar trouwens naar: Eurasian Bullfinch. Mannetje en vrouwtje zijn eenvoudig van elkaar te onderscheiden. Het mannetje heeft een rozerode onderzijde en blauwgrijze schouderpartij. Bij het vrouwtje zijn de schouders bruingrijs en is het achterhoofd grijzer gekleurd.

bron: hln.be

***

22 Soorten weidevogels verdwenen uit de Oostvaardersplassen

Uit een nieuw onderzoek in opdracht van de provincie Flevoland blijkt dat het hoge aantal grote grazers in de Oostvaardersplassen tot grote ecologische schade heeft geleid. Tussen 1997 en 2016 zijn in het droge deel van het gebied minimaal 22 zeldzame broedvogelsoorten verdwenen. Deze dramatische verarming is een unicum in de geschiedenis van de Nederlandse natuurbescherming.

Volgens de rechter mag het afschot van edelherten in de Oostvaardersplassen nog niet doorgaan. De reden is dat de partijen die om een voorziening hebben gevraagd te weinig tijd hebben gehad om het onderzoeksrapport door te nemen. Vijf ecologen van Wageningen Universiteit, Universiteit Utrecht, Staatsbosbeheer en het onderzoeksbureau Sweco hebben de ecologische effecten van de grote aantallen hoefdieren in de Oostvaardersplassen onderzocht.

22 zeldzame broedvogelsoorten verdwenen

De sterk toegenomen aantallen grote grazers hebben het eerder afwisselende en vogelrijke landschap in de randzone omgevormd tot een uitgestrekte en monotone grasvlakte waarin het overgrote deel van de broedvogels is verdwenen. Zelfs typische graslandsoorten als veldleeuwerik, graspieper, gele kwikstaart, watersnip en grutto zijn hier volledig of vrijwel volledig verdwenen.

graspieper

Bij elkaar hebben met zekerheid 22 broedvogelsoorten (die op de meest recente Rode Lijst staan en ernstig bedreigd zijn) hun heil elders moeten zoeken. Er hebben zich in deze periode geen nieuwe broedvogelsoorten in het gebied gevestigd. Slechts drie van de uit de randzone verdwenen vogelsoorten (roerdomp, snor, porseleinhoen) komen ook in het moeras voor en zijn dus niet verdwenen uit de Oostvaardersplassen als geheel.

Aantallen wintergasten en doortrekkers

De werkgroep heeft ook de veranderingen in aantallen wintergasten en doortrekkers geanalyseerd. Er zijn elf Rode Lijstsoorten die in de randzone overwinteren. Eén soort laat een positieve ontwikkeling zien (zeearend), zeven soorten vertonen geen duidelijke veranderingen en vier soorten laten een negatieve ontwikkeling zien. Soorten als kievit, goudplevier en kemphaan hebben aanvankelijk van de begrazing geprofiteerd, maar vertoonden bij de verdere toename van de begrazingsintensiteit een duidelijke afname. Het zijn met name de brandgans en in mindere mate de grauwe gans, die hebben geprofiteerd van de grote oppervlaktes zeer kort grasland die zijn ontstaan.

Vestiging grote zilverreiger en zeearend

Het moeras herbergt nog steeds een zeer rijke vogelwereld en is van grote internationale betekenis. De vestiging van de grote zilverreiger in 1978 en de zeearend in 2006 zijn voor de Nederlandse natuur belangrijke sleutelmomenten geweest. Na deze eerste vestigingen hebben beide soorten zich over geheel Nederland verspreid. Om deze reden is in het beheer de droge randzone ondergeschikt gemaakt aan het moeras. De vraag is of dat volledig terecht is

Dierenspeciaalzaak

Kees de Boer

zaden-voeders-kooien-kweekbenodigdheden-vogels

Wij leveren u het beste voer

inkoop verkoop inruil

Kanaries - Europese cultuurvogels - Tropische vogels
Parkietachtigen
Kwartels en insecteneters

Poststraat 21 – 1401 EX Bussum

Telefoon: 035-6910230 Mobiel: 06-23853014

Kijk ook op de website

www.dierenspeciaalzaakkeesdeboer.nl

geweest. In de randzone kwamen in de jaren negentig 37 bedreigde broedvogelsoorten voor in vergelijking met slechts 8 bedreigde broedvogelsoorten in het moeras, waarvan enkele, zoals kleine zilverreiger en woudaapje, inmiddels zijn verdwenen. De aantallen broedvogels in het moeras zijn weliswaar vele malen groter dan in de randzone, maar het grote verschil in soortenrijkdom tussen randzone en moeras had moeten leiden tot een beheer dat gericht was op bescherming van zowel de vogels in het moeras als die in het grazige deel. Dat is niet gebeurd.

Aantallen ganzen tijdens rui in het moeras

De gedachte die ten grondslag lag aan de gekozen strategie was dat de ongelimiteerde populatie-ontwikkeling van de grote grazers en de daaruit voortvloeiende toename van het graslandareaal een positief effect zou hebben op de aantallen ruiende grauwe ganzen in het moeras. Deze ganzen zouden door de vraat van riet een afwisselend moeraslandschap in stand houden. Analyse van de aantallen grauwe ganzen laat echter zien dat het toenemende graslandoppervlak geen enkel effect heeft gehad op de aantallen ganzen die tijdens de rui in het moeras verblijven. Deze aantallen blijken vooral bepaald te worden door het beheer van het waterpeil en door veranderingen in de voorkeur voor ruigebieden langs de trekroutes van deze soort.

500 tot 600 hectare rietland weggevreten

Er mag verondersteld worden dat kleine aantallen ruiende grauwe ganzen in het moeras op langere termijn noodzakelijk zijn om een afwisselend moeraslandschap te handhaven met rietland, wilgenstruweel en kleine plasjes met helder water waar soorten als roerdomp, lepelaar en dodaars op visjes kunnen jagen. Daar staat echter tegenover dat gedurende de afgelopen twee decennia de tienduizenden ganzen in het moeras 500 tot 600 hectare rietland hebben weggevreten waarbij grote oppervlaktes open en troebel water zijn ontstaan. Deze ontwikkeling heeft belangrijke negatieve effecten gehad op soorten die afhankelijk zijn van helder water zoals roerdomp en dodaars. Juist om deze reden zijn grootschalige ingrepen in het moeras noodzakelijk, zoals nu gebeurt, waarbij het gehele westelijke deel wordt drooggelegd zodat er herstel van het rietland kan plaatsvinden.

lepelaars

Geen reden grote aantallen grazers te handhaven

Er is dus geen enkele reden om ten behoeve van het moeras grote aantallen grazers en grote oppervlaktes grasland te handhaven. Een sterke vermindering van het aantal hoefdieren zal op langere termijn in de droge randzone leiden tot een herstel van een afwisselend landschap met struweel, riet, ruigte en grasland en de rijke vogelwereld die daarin thuishoort. De vermoedelijke afname van de aantallen grauwe ganzen die dan zal plaatsvinden, zal ook de vogelwereld in het moeras ten goede komen. Momenteel bestaat het overgrote deel van de randzone uit kort afgevreten grasland. Veel kleinere oppervlaktes grasland zijn meer dan genoeg om voldoende ruiende grauwe ganzen in het moeras te behouden.

Tekst: Frank Berendse, Wageningen University & Research & Martin Wassen, Universiteit Utrecht/bron:naturetoday.nl

***

Waar blijven die mooie vogels uit het noorden?

Het ene jaar is het andere niet. Waar we in eerdere winters ineens forse groepen appelvinken zagen, zijn deze wintergasten nu aanmerkelijk minder te zien. Ook het aantal barmsijzen, twee winters geleden volop aanwezig, is voorlopig op een hand te tellen. Kortom: vooralsnog lijken echte invasies uit te blijven. Wat leidt tot een invasie? Lang niet alle trekvogels kiezen ervoor in het najaar een lange reis naar het zuiden te ondernemen. Sterker nog, sommige soorten zullen juist zo dicht mogelijk bij huis blijven, als het even kan. Logisch ook; hoe dichter ze bij de broedplek blijven, des te sneller ze weer terug zijn als het nieuwe broedseizoen aanbreekt. En wie het eerst komt, wie het eerst maalt. De beste broedplekken zijn het eerst vergeven. Er moet dus een goede reden zijn om de broedgebieden de rug toe te keren.

Watervogels als brilduikers en zaagbekken zullen Scandinavië dan ook niet zomaar verlaten als de wateren nog niet zijn dichtgevroren. Ook witkopstaartmezen, barmsijzen en pestvogels, alle soorten waar we de afgelopen jaren af en toe grote groepen van binnen onze landsgrenzen ontvingen, zullen niet direct afzakken naar Nederland als er nog genoeg te eten is in hun eigen land.

brilduiker

Warme winter

Voedselgebrek 'duwt' veel vogels dus een bepaalde richting op, logischerwijs doorgaans naar warmere plekken. Dit kan soms spectaculaire invasies van vogels veroorzaken. Met stip op 1 staat vermoedelijk de invasie van zo'n 10.000 notenkrakers in 1968. Dat is wel andere koek dan die ene Wageningse notenkraker, die zich afgelopen zomer goed bekeken wist!
De winter van 2019-2020 in Nederland en de omringende landen is tot nu toe ongekend zacht, met regelmatig temperaturen boven de tien graden. Is dat een verklaring voor het uitblijven van de echte invasies? Want dan ziet het er met de aanhoudend hoge temperaturen somber uit voor liefhebbers van de kenmerkende soorten uit Scandinavië. Nou ja, ze zijn er vaak wel, maar in aanzienlijk kleinere aantallen. Je moet een stuk beter je best doen om bijvoorbeeld een barmsijs voor de lens te krijgen.

Of eerder genoemde soorten invasies hebben bij ons, wordt veroorzaakt door een combinatie van grote aantallen, veroorzaakt door een goed broedsucces na een winter/voorjaar/zomer met veel voedsel, in combinatie met voedselgebrek daaropvolgend. De oorzaak hiervan zijn cycli in vooral het aanbod van zaden van naaldbomen (fijnspar, berk vooral) en bessen (Lijsterbes, in het geval van pestvogels). Deze cycli en het voedselaanbod in de herfst en winter bepalen invasies. Een zachte winter op zich is dus niet de reden voor het uitblijven van invasies.

Zachte winters in de omringende landen bepalen misschien niet of invasies al dan niet uitblijven, maar hebben wel degelijk invloed op het gedrag van vogels. Ten dele doordat er daardoor minder vogels naar ons land trekken. En daartegenover staat dat andere soorten daardoor Nederland niet verlaten. Insecteneters als cetti's zangers en graszangers, voorheen vooral zuidelijker in Europa aan te treffen, blijven bij aanhoudende zachte winters steeds vaker hangen in onze regionen. Kieviten, die met de vorstgrens meetrekken, overwinteren bij hogere temperaturen ook sneller in Nederland. Ook voor ijsvogels, die de kou aanmerkelijk minder goed verdragen dan hun naam doet vermoeden, is een zachte winter gunstig.

Wel degelijk invasies

Kortom: de temperatuur heeft invloed op het voedselaanbod. En de aanwezigheid van voedsel bepaalt in grote mate of vogels zich verplaatsen of blijven zitten waar ze zitten. Maar zijn er dan helemaal geen invasies?
Die zijn er wel degelijk! In het najaar werden er bijvoorbeeld enorme aantallen gaaien geteld. Waarschijnlijk is het in meerdere delen van Europa een erg goed broedseizoen voor deze vogels geweest en waaierden ze uit over het continent. Volgens berekeningen zijn er wel zo'n 30.000 tot 40.000 extra gaaien in Nederland na zulke invasies.

bron: Naturetoday

*****